

סוסונים. ג'ון קליז היכה טוב, ועוד איזו מכה, בקומריה מטורפת על סיגנונות שור מתנגשים, כדן ושמו ואודה, כשלצידו משחך רר קווין קליין את כל הכלמים ומשתולל כאוות נפשו וגיימיילי קרטיס קורצת ועוקצת.

אתר המייסטים האחרונים, סרריקו פליני, שמר על מעמדו הרם באינפורמטסה, גירסה מעורבנת לשמונה וחצי, שבה מסביר הבימאי את מלאכתו לסלווייה היפאנית ובר זמנית גם מכריז שוב על אימתו הנוראה מפני פראייהארם מן המסך הקטן.

תיאו אנגלופולוס, שנמנה גם הוא על המייסטים, וזה שאחד מסרטיו המרגשים ביותר, מסע לקותרה, יוצג על כרי הארץ. **פיטר גרינאוואי** אולי אינו מייסטר, אבל הוא כדרך לשם. בימאי הקולנוע הבריטי, בעל הרימיון החותי העשיר, הוא איש בעל השכלה אנציקלופדית והוא משתמש בה לראווה בכל אחד מסרטיו, ששניים מהם אפשר היה לראות השנה, כרס של ארכיטקט וסובנים במיטפורים.

אייאפטר שלא להזכיר את הקומיסארית של **אלכסנדר אסקולדוב**. הסרט נאסר בבית-המועצות במשך 20 שנה ויותר, אולי משום שהוא באמת סרט הרבה יותר ציוני מכל מה שעשה, למשל, הקולנוע בישראל.

אם צריך להסתפק בארבעה נבחרים, מן הדין להתחיל בהוטל טרמינוס. אופולס האב כבר הוזכר כאן, הפעם זהו **מארסל אוסולס**, הבן, הפורש יריעה רחבה ומרשימה שמתחילה ממיטפתו של קלאוס בארבי, שנע רך בעיר ליון שבצרפת, אבל מתפשטת קריי מה ואחורה בתוך הזמן, נעה ונדה על פני שלוש יבשות, וחושפת תמונה עגומה, אפילו מאקאברית, של המצפון האנושי וגמישותו המופלאה. אולי סרט טרדיו, אבל מרתק, חכם ושנון יותר מכל סרט עלילתי.

הבימאי שראוי לתואר תגלית השנה הוא ללא ספק הטייוואני **הו הסיאיה-סיאן**. בעולם הוא כבר מומן חביב הפסטיבלים, ורק לפני שבועות מעטים וזה סירטו החדש באר יו הזהב בוונציה. שני סרטיו שהוצגו השנה כארץ, קיץ אצל טבא ועוד יותר מזה, עת לחיות ועמ למות, הצביעו על כישורו להע כיר בלחש, בלי להרים קול, באיפוק מדהים ויחד עם זאת בעוצמה רבה, וחיות שהן אמנם מאוד מקומיות באופיין, ויחד עם זאת מדכי רות לצופים בכל העולם. כל הצופה בעת לחיות ועמ למות ימצא אמנם את הרקע המיוחד כמינו של מיטפתה סינית בשנות ה-50 המוקדמות, אבל יצליח, בלי שום קושי, למצוא במיטפתה זו הדים למיטפתות אחרות, הרבה יותר קרובות אליו. וזה סימן של יצירה גרולה באמת.

גזירה שווה גם לגבי ואז של **יושימיצו מזוריטה**. אולי הסרט היפה ביותר, מבחינה חזותית, שראינו כארץ מזה הרבה מאוד שנים, הן בעיצוב התאורה, הן באיכות הצילום. סיפור אהבה חסרת-תיקוה, הנושא לקח מר בצירו, אבל יותר מזה, גם סיפור של חברה המשנה פניה, ושטל תרבות שהיתה עוולה

שנים מפני השפעות מבחון, התרבות היפאנית, הנפתחת בצמאון לרוחות המערב. הסרט הבריטי הוא מהרבה בחינות הפתעה. **קליינט איסטווד** אינו בדיוק תגלית חדשה בתחום הבימוי, אבל מומחיותו הגדולה, עד עכשיו, היתה רווקא בסירטי-פעולה. הבינו גראפיה של צ'ארלי פרקר, בירד, גילתה את שליטתו הגדולה כסיפורת הקולנועית. הוא נע בחופשיות מוחלטת קדימה ואחורה בזמן, מבלי לאבד אף פעם אחת את הצופים או את הסיפור, את האהבה הגדולה שהוא רוחש למור סיקט הג'ג, את האווירה המיוחדת שהוא מש רה על הסיפור בעזרת הצלם ג'ק גרין ואת המישחק המשובח שמגשים בהדרכתו **פרט ויטאקר**, בתפקיד פרקר **ויליאם ונר**, רה, כרעייתו, זוג יוצא-דופן בשנות ה-40 כי אמריקה, כושי ולבנה.

מ סירטי השנה, לכייונות השנה. וקר דרם כל, החיים הם נהר ארוך ורונג. מי שהאמין בטעות כי סירטי בורקס הם המצאה ישראלית, יכול היה לגלות כאן את הגירסה הצרפתית, המרשעת והנבנית עוד יותר. הו השוואה בין בורגנות צרפתית קרתנית ומתנ-

שחקנית אקברג ובימאי פליני הפינשה של השנה

שחקן הוסקינס וג'סיקה רביט פצצת-הימן של השנה

ונת לבין מהגרים צפון-אפריקאים רעשנים, מלוכלכים ומכוערים, מציגה את שני הצדדים כרוחיים באותה המידה, מעוררים סלידה ותי עוב. למען הסדר הטוב צריך לציין שהסרט היה להיט קופתי אדיר בצרפת, אולי משום שכל אחד מן הצופים סבר שזה לא נוגע לו, אלא רק לאחרים.

שני בימאים אירופים נדרו לאמריקה, וש ניהם נפלו בפח. **קוסטא גבארס**, כרכו, איבחו נכון תופעה, עליית הימין הקיצוני על פלגיו המטורפים, ניצל תקרית שהיתה, רצח של שרירדיו (אותו שדר המוזכר בשיחוח לילה) וננה מסכיב עלילת-מתה, אמירה רק בקושי, על סוכנת ששותל האף-ביי-איי בין הקיצוניים, ועל הרומאן שלה עם אחד מהם. הנושא מתמסס ברוזנטיקה מפוברקת והנב לים הם כל כך מטומטמים, שקשה להבין איך הם שורדים זמן רב כל כך.

האירי **טא אויקנור**, שהצטיין השנה כסרט צנוע ורגיש, אשר הוכתר בשם העברי המזור חודש בקאנוסר. הגיש במקביל, מעין סאטירה פרועה על הרפתקאותיו של מומחה אמנות בריטי באמריקה. פטים וכוכבים הוא סאטירה שממנה נודף ריח של בהלה ופחד מן היבשת האחרת, מן הטיפוסים המשונים שחיים שם, מן ההתייחסות שלהם לחיים ומחוסר-התרבות הפראי והמשועש שלהם. כדי לעשות סאטירה, צריך להבין קודם כל את האובייקט שהיא מכוונת אליו, ובהלה אינה סגולה טובה לשם כך.

הבעייה עם פאמי הרסט של **פול שרדר**, היא בעיקר אתית. שרדר, שהיה פעם ליברל מתקדם ובעל חזון קולנועי אישי, נשכר לעשות סרט, שיוכיח כי הרסט הצעירה חפה מכל פשע, קורבן אצילי של אמצעי-התיקשורת. זה יכול בהחלט להיות, אבל כדי לשכנע בכך את הצופים, צריך היה לצייר תמונה אמנה יותר של כל האירועים סביב חטיפתה, ובעיקר דיוק משכנע יותר של החוטפים, הנראים כחבורת קריקטורות מגוחכות. לא איש כשררר צריך להתבונות בדייסות שכאלה.

עם כל הכבוד לרסטין הופמן, שזכה לפרס האוסקר השנה, ראוי להכתיר דווקא את **ג'ון הקמון**, שהצטיין בתפקידים מאופקים יותר וראוותניים פחות. הן בדמות החוקר המכיר היטב את הנפשות הפועלות סביבו במיטיסי-

בוערת ומודע למקורות העמוקים של הגזע נות השתולה במוק בתוכו, הן בתפקידיה מישנה הקצר והמרתק שלו באשה אחרת, גיי לה הקמן פעם נוספת את העוצמה האדירה הטמונה בחופעתו ואת האמנות שבה הוא מצליח ללבוש עליו כל דמות. אפילו בסרט פעולה סתמי למדי כמו המשימה במט 21, ניצב הקמן משיכמו ומעלה מעל לכל הסובב אותו.

אם כבר הוזכר שם סירטו של וודי אלן אשה אחרת, אפשר כבר לעבור לשחק נית-השנה. **ג'ינה רולנדס** כבר זכתה פעם לכבוד היה בזכות מיני ומוסקובין, שניים כעלה המנות. השנה הציגו בישראל בפעם הראשונה, אחרי המתנה ארוכה, את אשה תחח השפעה, אולי הטוב שבכל תפקידיה, כבימיו כעלה המנות **ג'ון קאסאבטס**. ובר זמנית כעלה המנות גם ברמות אשה העורכת השבון-נפש בגיל 50, בהדרכתו של וודי אלן. שני תפקידים שונים בתכלית השי נוי, מהתפרצויות של טירוף כסרט הראשון, ועד לאיפוק אינטלקטואלי כסרט השני, ובש ניהם היא שולטת ללא מיצרין.

באותו סרט התגלה שוב אחד השחקנים המעולים שיש לבימה האנגלית ושקולנוע הוא עושה תפקידי-מישנה רבים, כולם פני נים, והו יאן הולם, המשחק כאן את דמות הבעל, פארטנר שווה-זכוות באישיותו להקמן. תפקידי-מישנה אחר הראוי לכל שכן

שחקנית פיפר הפרצוף של השנה

הוא זה של יהודה איש-קריות בעיצובו של **הארזי קייטל** בפיתוי האחרון של ישו. קייטל הטיב לבטא את הקונפליקט הטראגי של הדמות והוכיח שלבניה יש גם פרשנות אחרת — הוא היה האיש שלמעשה אהב ביותר את ישו והבין יותר את מילחמת הבשר ברוח, שהיא למעשה תמצית המעשה. בין הנשים ציינו כבר בהבלטה את מישל פיפר, שחקנית בעלת אלף פרצופים. תגלית אחרת, שהיא שילוב של מיניות וליצנות, נר אית עתה על בזינו לצד **רוברטו בניני** בשטן קטן שלי. זו האיטלקיה **ניקולטזה בראסקו**, ששיחקה גם בסירטו של **ג'ים ג'רמוש**, נודפי החוק, שכבר הוצג כארץ ומשחקת גם בסירטו החדש רכבת המסתורין שעוד יוצג.

רמות נוגעת ללב ומועזת באמת עיצבה שחקנית בריטית ותיקה, הידועה יותר לצופי הטלוויזיה בבריטניה. זוהי **עריקה רוה**, שהר פיעה בתפקיד ארטו של סיריל, גיבור תיקונת גבוהות. אולי הסרט המריר ביותר שיצא באחד רונה מבריטניה התאצ'ריסטית וכל מה שאפי שר לומר על ישישים מריי-נפש המאבדים את רצון החיים. אין ספק, בריטניה היא עדיין חממה לשחקנים גדולים, אחר מהם, לורנס **אוליבייה**, הלך לעולמו בשנה שחלפה.

עריקה פינרו
העולם הזה 2718